

розвиваються з плином часу, а навпаки, набувають все більшої актуальності епоху великих суспільних трансформацій.

Література:

1. Ш.О. Амонашвили. Здравствуйте, дети!: Пособие для учителя — М., 1983.
2. А. С. Макаренко. Собрание сочинений в 4-х томах. — М.:Правда, 1987
3. С.П. Максимюк Педагогіка: Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2009. — 670 с.,
4. https://pidruchniki.com/13281022/pedagogika/suhomlinskiy_vidatniy_ukrayinskiy_pedagog_novator#93
5. http://kts-osvita.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=203&Itemid=67 – «Інтерв'ю з Шалвою Амонашвілі»
6. В. О. Сухомлинський. Вибрані твори: у 5 т. — К.: Радянська школа, 1972.

*Мішурова Ю.С.,
майстер виробничого навчання
Коледжу мистецтв та дизайну КНУТД*

ІДЕЇ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ВИХОВАННІ ТВОРЧОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНІВ ДО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті розглядаються основні аспекти розвитку творчої особистості у контексті ідей відомого педагога В. О. Сухомлинського.

Вступ. Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського є багатоаспектною та різноплановою. Існує значна кількість вітчизняних та зарубіжних досліджень, присвячених її вивченню, проте напрацювання знатного педагога залишаються поза часом, адже саме в його роботах до наших днів ми знаходимо відповідь на запити сучасної освіти.

Однією з ключових ідей, яку розкривав учений-педагог у власній науково-практичній діяльності, було формування творчої особистості.

Творчість містить в собі елемент нового, передбачає оригінальну і високопродуктивну діяльність, здатність до рішення проблемних ситуацій, продуктивну уяву у сполученні з критичним відношенням до досягнутих результатів. Діапазон творчості охоплює дії від нестандартного рішення простого завдання до реалізації унікальних потенцій індивіда у професійній діяльності. В умовах різких змін у суспільному житті, творчий підхід набуває особливої актуальності, бо саме він дозволяє перебороти труднощі, що виникають при цьому, намітити нову мету, пов'язану із змінами, забезпечити значну свободу вибору, отже і розкрити свої потенційні можливості кожній особистості.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах творча особистість стає затребуваною суспільством на всіх ступенях її розвитку. Кількість змін у житті, що відбуваються за невеликий відрізок часу, завжди вимагають від людини якостей, що дозволяють творчо і продуктивно підходити до будь-яких змін. Для того, щоб вижити в ситуації постійних змін, щоб адекватно на них реагувати, людина повинна активізувати свій творчий потенціал.

Забезпечення творчого розвитку особистості – найважливіше завдання всіх світових освітніх систем. Один із головних напрямів гуманізації освіти є спрямування навчального процесу на формування, розвиток і саморозвиток суб'єктів педагогічної взаємодії.

Формування творчої особистості передбачає створення окремих умов у вищому навчальному закладі освіти, що забезпечується раціональним поєднанням традиційного та інноваційного у професійній підготовці.

Аналіз педагогічного досвіду В. О. Сухомлинського дозволив визначити прогресивні та новаторські ідеї розвитку творчої активності, які співзвучні із завданнями сучасної освіти.

Серед факторів, які впливають на розвиток особистості та творчого потенціалу можна визначити пізнавальну активність та мотивацію діяльності, уміння здійснювати спостереження, здатність до критичного та об'єктивного аналізу, дисциплінованість, цілеспрямованість, толерантність, самооцінку, мотивацію до саморозвитку та самовдосконалення.

Основним завданням навчання вчений-педагог вважав відкриття у кожній людині її задатків і здібностей, «надання їй щастя цікавої, інтелектуально наповненої, творчої праці для суспільства, для щастя народу» [5, 17-18].

Виховання творчості - це виховання передусім творчого ставлення до праці, виховання не споживачів, а активних учасників, які не бояться труднощів. У процесі навчання у студентів виробляються такі цінні людські риси як працьовитість, посидючість, старанність, допитливість, цілеспрямованість, ініціативність, самостійність, уміння обирати працю й визначати, як її краще виконати, здатність якісно доводити справу до кінця. Творчі завдання, проблемні завдання, завдання пошукового характеру дають студентам поштовх до роздумів, розвитку уяви, спостережливості - рис, які завжди поруч із творчістю, які сприяють розширенню кругозору. Успіху виховання сприяє постійне заохочення викладачем нестандартного, оригінального рішення, доцільного відступу від образу, тренування вміння бачити спільне в різному та різне в загальних явищах. Розвитку творчих здібностей сприяє творчий, доброзичливий клімат, атмосфера поваги і співробітництва педагога та студентів, увага до кожного учня, заохочення навіть маленького успіху.

Відмінною особливістю педагогічної системи і практичної педагогічної діяльності у Сухомлинського В.О. стало створення самоврядних виховних колективів, життя яких відкриває широкі можливості для самореалізації і саморозвитку особистості, прояви її здібностей і обдарувань.

Актуальним завданням сучасної вищої педагогічної школи є використання прогностичних ідей В. О. Сухомлинського щодо розвитку колективу як особливого освітнього середовища. Він писав: «... колектив ставить перед собою мету - добитися, щоб не було жодного безликого учня. Прагнемо, щоб кожен наш вихованець з перших днів свого перебування в школі чимось захопився, щось полюбив, розвинув свої творчі здібності.» [7, 123].

Крім того, важливим фактором професійного зростання молодих спеціалістів є особистий приклад та активна позиція адміністрації та директора навчального закладу, завдяки чому можна мотивувати викладачів та студентів до «пробудження інтересу до творчого осмислення власної праці» [6, 400], до самовдосконалення та пошуку власних методичних знахідок та альтернативних рішень.

У різних творах творчість розглядається як важлива риса вчителя. Автор-новатор стверджував: «справжній педагогічній творчості властиві риси дослідження, творчого узагальнення своєї праці» [8, 16].

Важливу роль у формуванні творчої особистості відіграє саме особистість вчителя, наставника. Загальновідомо, що дати імпульс розвитку творчих здібностей, підготувати до творчості може лише творча особистість, яка сама наділена яскраво вираженими креативними рисами: розвинутою творчою уявою, фантазією та інтуїцією; схильністю до інновацій, розвиненістю критичного мислення, здатністю до комбінування, свободи асоціацій. Творчий педагог створює атмосферу, що передбачає схвалення, підтримку пошукової активності учнів, ініціативи, оригінальності та самостійності у вирішенні навчальних завдань; сприяє та стимулює прагнення студентів до самовираження; розробляє нові форми навчальної взаємодії, постійно використовує інтерактивні методи і прийоми навчання, спрямовані на розвиток творчої особистості.

Підтвердженням є визначення В. О. Сухомлинським такої важливої складової фахової підготовки майбутніх спеціалістів як виховання любові до своєї справи. Для цього педагог-наставник має знати вікову психологію, уміти налагодити стосунки зі студентами, здатний до розуміння проблем та радощів, володіти педагогічною етикою, «знати душу дитини, ніколи не забувати, що сам був дитиною» [5, 49].

Василь Олександрович мудро зауважував, що педагог не має робити висновки про дитину та її здібності за першими враженнями, а має постійно спостерігати за нею. Він наголошував: розум та серце дитини «відгукуються на тисячі явищ навколишнього світу, і можуть бути тисячі причин, через які дитина сьогодні, в цю хвилину не може бути такою, якою б хотів її бачити учитель. Пізнайте її такою, яка вона є. Не намагайтеся змінити, переломити, перебудувати те, що створила в своїй таємничій майстерні природа, - здебільшого ця перебудова може призвести до хворобливих явищ» [4, 214].

Запропонована ним «школа педагогічної культури» знаходить своє відображення у навчально-виховному процесі у системі вищої освіти України. Саме тому, на виконання вимог відомого педагога у нашому навчальному закладі використовуються традиційні та інноваційні методи викладання, різноманітні творчі вправи, моделюються уроки, враховуючи досвід В. О. Сухомлинського та сучасних педагогів-новаторів. Адже, «головне - це живе, безпосереднє спостереження явищ навчально-виховної роботи, роздуми про ці явища, про взаємозв'язок і взаємозалежність між ними» [8, 8].

За нашими переконаннями, окремого значення набуває створення в умовах сучасного вищого навчального закладу умов для розвитку творчої особистості майбутніх спеціалістів. Багаторічний педагогічний досвід В. О. Сухомлинського дозволив йому зробити висновок, що «самою сутністю педагогічної творчості є думка, задум, ідея, пов'язана з тисячами повсякденних явищ» [6, 406].

Важливими методами та прийомами стимулювання творчої активності учнів під час занять є: стимулювання зацікавленості, творчого інтересу; використання цікавих аналогій; створення ситуацій емоційного переживання; застосування розвивальних завдань, методу відкриття; створення ситуацій з можливістю вибору; використання запитань, що стимулюють процеси мислення вищого рівня; підвищення стимулюючого впливу змісту навчального матеріалу.

Висновки. Підсумовуючи, можна зробити наступні висновки:

1. Педагогічні надбання В. О. Сухомлинського є унікальними, інноваційними, прогностичними, багатогранними.
2. Вивчення педагогічної спадщини дозволяє визначити різні аспекти професійного зростання та вдосконалення майбутніх спеціалістів.

3. Творчу особистість майбутніх спеціалістів потрібно формувати та розвивати, реалізуючи у професійній підготовці традиційні та інноваційні технології.

Література:

1. Андреев В. И. Педагогика: Учебный курс творческого саморазвития / В. И. Андреев. -- 2-е изд. -- Казань : Центр инновационных технологий, 2000. -- 608 с.
2. Бричок С. Інтерактивні методи розвитку творчого потенціалу майбутнього педагога / С. Бричок // Наукові записки / Ред. кол. : В. В. Радул, С. П. Величко та ін. -- Вип. 123. -- Т. II. -- Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. -- С. 56--59.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. -- К. : ВТФ «Перун», 2003. -- 1440 с.
4. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість учителя: визначення, теоретична модель, функції підготовки / С. О. Сисоєва // Педагогіка і психологія. -- 2000. -- № 2. -- С. 161--172.
5. Сухомлинський В. О. Народження громадянина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5-ти т. -- К. : Рад. школа, 1977. -- Т. 3. -- С. 283--582.
6. Сухомлинський В. О. Павлівська середня школа учнів / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5-ти т. -- К. : Рад. школа, 1976--1977. -- Т. 4. -- 7--390.
7. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5-ти т. -- К. : Рад. школа, 1976--1977. -- Т. 4. -- С. 393--626.
8. Сухомлинський В. О. Розвиток індивідуальних здібностей і нахилів учнів / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5-ти т. -- К. : Рад. школа, 1977. -- Т. 5. -- 654 с.
9. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори в 5 т. - - К. : Радянська школа, 1976. -- Т. 3. -- С. 7--279.

Петриченко В.А.,

викладач історії

Коледжу мистецтв та дизайну КНУТД

ДЖЕРЕЛА З ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО В УКРАЇНСЬКОМУ СЕГМЕНТІ МЕРЕЖІ INTERNET.

Анотація. В статті розглянуто та проаналізовано український сегмент світової мережі internet в якому представлені джерела життя та творчості видатного українського педагога В.О. Сухомлинського

Вступ. Одне з основних завдань сучасної педагогічної науки полягає у формуванні всебічно розвиненої особистості, яка, в процесі соціалізації, з часом, ставала б повноцінним членом суспільства. Реалізація даного завдання рівною мірою покладається на такі суспільні соціальні інститути як сім'я та школа. Які, взаємодіючи між собою, повною мірою можуть виконати дане завдання.